

NB-informasjon

Til tillitsvalgte i Norges Bondelag - Nr 2 april 2006

Helse, miljø og sikkerhet

Med tips til praktiske HMS-møter

Det er et privilegium å være frisk og ha god helse. Mange av oss er så heldige, og tror ikke at sykdom eller ulykke kan ramme meg eller mine. De som har fått kjenne effekten av sykdom, ulykke eller skade, har erfart at det er ubehagelig, upraktisk og dyrt. Noen har også kjent tragediens ufattelige smerte.

Norges Bondelag er opptatt av at det skal være sikkert å arbeide i landbruket, og trygt å bo på en gård. Statistikken viser imidlertid at skader og ulykker rammer landbruksbefolkningen alt for ofte. Arbeidsmiljøloven som trådte i kraft 1.1.2006 presiserer at arbeidsmiljø og sikkerhet er et lederansvar. Det er nytt at øverste leder i en virksomhet plikter å gjennomgå opplæring i helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid.

For å gjøre det enklere å lage positive og nyttige møter som kan bidra til trygghet og overskudd i vår næring, presenterer vi her noen tips som skal gjøre det lett å forberede og gjennomføre nyttige og artige møter og aktiviteter om HMS.

Ønsker du mer informasjon eller hjelp til å planlegge møte? Fylkesbondelaget, Landbrukets HMS¹ - tjeneste og Norges Bondelag kan kontaktes. Landbrukets HMS-tjeneste kan kontaktes på tlf 32299030, eller www.lhms.no. Norges Bondelag treffer du på telefon 22 04 45 00, eller se www.bondelaget.no

¹ Helse, miljø og sikkerhet for trygghet og overskudd.

Planlegg i god tid:

1. Velg tema etter årstid og produksjonsform i distriktet
2. Velg møtetid, møteform og møtested ut fra tema/ innhold.
3. Samarbeid gjerne med andre organisasjoner om arrangementet.
4. Fordel ansvar i god tid.

Eksempel

Liv og helse

”Liv og helse” tar for seg skadeforebyggende arbeid, hvordan unngå ulykker, når skjer ulykker, og hva er konsekvensen for den som rammes av en ulykke eller skade. Her er filmsnutter for voksne og materiell for barn, dvs et møte som kan passe for hele familien. Norges Bondelag, Gjensidige, Landbrukets HMS-tjeneste og Norges Bygdekvinnelag har utarbeidet møteopplegget ”Liv og helse” i fellesskap. Fylkeskontorene har fullstendig opplegg til disposisjon.

Kjøring og transport på vei

”Markdag” eller møte, gjerne på en gård hvor (noen/ mange) stiller med traktor med maskin/ påmontert utstyr/ henger av ulik art. Maskinforhandlere og/eller Statens Vegvesens inspektør kan illustrere kontroll, vise hvordan forskrifter praktiseres, gi praktiske tips, demonstrere aktuelt sikkerhets- og merkeutstyr.

De fleste bønder kjører traktor langs vei i langt større grad enn tidligere. Det setter større krav til traktor, fører, maskiner og utstyr, lys, lasting, sikring, merking osv. Stadig flere opplever å bli stoppet på sin ferd. Det er dyrt å bli bøtelagt, avskiltet eller få forbud mot å fortsette transporten. Og det er forferdelig å bli ansvarlig for en ulykke.’

Gass og maskiner, møkk og siloslått

”Markdag” eller møte, gjerne i et verksted eller på en gård. Tema forberedelser til møkkjøring og siloslått, gode rutiner for å forberede utstyr, hvordan unngå fare, samt demonstrasjon av egnet sikkerhetsutstyr. Innledere: HMS-rådgiver (Landbrukets HMS-tjeneste) og mekaniker.

Hold vem i orden

Stige eller stillas?

Møte med tema bygg og vedlikehold, gjerne på en gård der det bygges eller der man skal i gang med vedlikehold (for eksempel maling). Hva med møte der man er med på/ ser på oppsetting av stillas? Det kan bygges stillas på stedet, men det finnes også praktiske og lette stillassystem som kan demonstreres (og som kan være egnet til å samarbeide om). Vedlikehold er en viktig del av arbeidet på en gård. Stigen er et praktisk redskap, men den har sine begrensninger, særlig dersom en skal tenke sikkerhet. Og det kan fort vise seg at stige er lite effektivt.

Rekkverk

Møte om praktiske rekkverk, gjerne på en gård der det er bygget rekkverk, eller der man skal i gang med arbeidet. Mange av de stygge ulykkene i landbruket skyldes fall. Riktige rekkverk hindrer ulykker.

Innleder kan for eksempel være HMS-rådgiver, KSL-revisor eller .

Sikringsradio

Hvor trygg er du når du arbeider alene? Sikringsradio forbindes av mange med skogsarbeid og jakt. I dag opplever Landbrukets sikringsradio økt interesse for sikringsradioen, blant annet i forbindelse med sauesanking.

Innleder: Kontakt Landbrukets Sikringsradio, www.sikringsradioen.no, tlf. 22 05 46 53

Personskade

Møte om konsekvensene av skader eller ulykker der ansatte eller tilfeldig hjelp er involvert. Innleder kan være fra forsikringsselskap, Landbrukets HMS-tjeneste eller Arbeidstilsynet. Sentrale spørsmål kan være:

- Hva skjer hvis eierne blir syke eller skader seg?
- Hva skjer hvis ansatte eller tilfeldig hjelp skader seg?
- Hva betyr forsikring og dokumentert opplæring?

Når noen har det vanskelig

Møte med tema omsorg for våre nærmeste. Innleder kan være HMS-instruktør, prest eller psykolog, og kan gjerne være i samarbeid med Bygdekvinnelaget.

Langvarig skade eller sykdom

Møte der vi tar for oss hva som skjer med en bonde, drifta og inntektene, dersom bonden blir langvarig syk eller skadet. Innleder kan være en HMS-instruktør, representant for forsikringsselskap eller Trygdekontoret, og kan gjerne være i samarbeid med Bygdekvinnelaget.

Ta for eksempel utgangspunkt i

- Å brette et bein
- Å kappe to fingre
- Å knuse en hæl
- Å fanges av kraftoverføringsakselen
- Å velte med traktor
- Å falle ned (for eksempel i siloen)

Traktor er ikke et leikeapparat

Kurstilbud: Praktisk HMS-arbeid

Grunnleggende kurs fra HMS-skolen: første kurs i en serie med helse, miljø og sikkerhetskurs (HMS) spesielt for landbruket. Kurset er på 12 timer, og kombinerer E-læring på Internet og studiering med lærer.

Kurset er rettet mot gårdbrukere og andre som jobber med praktisk landbruk. Kurset benyttes i videregående skole, studieretning naturbruk.

En Demo-versjon av kurset er tilgjengelig på hjemmesiden til Landbrukets HMS-tjeneste: www.lhms.no

For påmelding og nærmere informasjon, kontakt BSF, fylkesbondelaget eller Landbrukets HMS-tjeneste.

”Skal bare...”

Per Asbjørn Andvik: Landbruket kan ikke kreve unntak bestandig!

Fylkeslederen i Vestfold Bondelag er opptatt av at landbruket og bønder skal vise at **”Vi får Norge til å gro!”**, ved å være aktive og nyttige bidragsytere i samfunnet.

Andvik peker på at når verden forandrer seg, må vi akseptere at rammene for oss bønder også endres. Han understreker at landbruket er ei politisk næring, og at vi derfor må vise klokskap som forvaltere av samfunnets midler. Det betyr blant annet at vi ikke kan kreve unntak fra alle regler som gjelder andre næringer i Norge, sier han.

Andvik er opptatt av at bonden skal fylle rollen som bedriftseier og –leder på en god måte: Det betyr å ta ansvar for at gården er en sikker arbeidsplass og et trygt sted å bo; og det betyr å ta ansvar for hvordan det ser ut rundt oss!

Per-Asbjørn mener at vi i landbruket skal se positivt på formuleringene i den nye Arbeidsmiljøloven. Kravet om HMS-opplæring er riktig fortsetter han: det gir mulighet til å skape en sikrere hverdag for oss selv og våre nærmeste. Våre egne organisasjoner BSF og Landbrukets HMS-tjeneste har dessuten utviklet et kursopplegg som passer helt perfekt i denne sammenheng, kurset ”praktisk HMS-arbeid er skreddersydd for landbruket.

Per Asbjørn Andvik og kona driver en gård med korn, gris og grønnsaker. De vet at de selv er gårdens viktigste personer, de er både bedriftsledere og arbeidere. Begge er opptatt av å holde seg friske og skadefrie, fordi det er godt å være frisk, men også fordi de vet at det er svært dyrt for en bonde å bli syk eller skadet.

Per Asbjørn Andvik sier til slutt:

”En frisk bonde er en blid bonde. God helse og godt arbeidsmiljø gir sikker produksjon. Resultatet er gode produkter og trygg økonomi!

Landbrukets HMS-tjeneste er Norges Bondelags viktigste verktøy for å gi det enkelte medlem tilbud om yrkesrettet rådgivning innenfor HMS på gården

Landbrukets HMS-tjeneste (LHMS) tilbyr forebyggende helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i samarbeid med regionale bedriftshelsetjenester over hele landet.

LHMS har rådgivere med landbruk som fagområde. All rådgivning er tilpasset behovet til de som bor og arbeider på en gård, basert på landbruksfaglig og medisinsk kompetanse.

LHMS er å eid av Norges Bondelag og Norsk Bonde- og Småbrukarlag, Staten er samarbeidspart v/ Statens Landbruksforvaltning.

Tenk gjennom forsikringsbehovet

